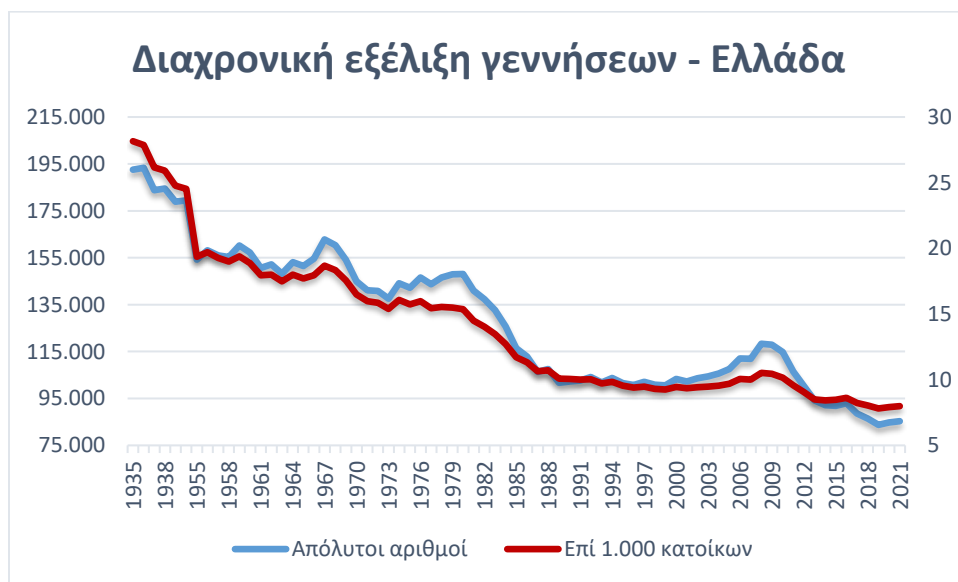

ΚΟΙΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΟΕΕ-ΑΣΠΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΕ ΙΣΧΥΡΗ ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ

Σύμφωνα με την τελευταία απογραφή, ο μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας υπολογίζεται σε 10,4 εκατομμύρια, αισθητά μειωμένος (3,5%) από την απογραφή του 2011. Ο πληθυσμός στη χώρα μας αναμένεται να μειωθεί στα 8 εκατ. το 2050, ενώ την ίδια χρονιά προβλέπεται ότι το 36% των κατοίκων της Ελλάδας θα είναι άνω των 65 ετών. Για να επιτευχθεί μια μακροχρόνια και βιώσιμη ανάπτυξη, με ρυθμούς μεγέθυνσης άνω του 3% του ΑΕΠ, καθοριστικό ρόλο θα διαδραματίσει ο πληθυσμός της χώρας.

Στο παρακάτω γράφημα παραθέτουμε τη διαχρονική εξέλιξη των γεννήσεων στην Ελλάδα, καθώς και τις γεννήσεις ανά 1000 κατοίκους. Παρατηρούμε ότι οι γεννήσεις κινούνται σε έντονα καθοδική τροχιά.

Γράφημα 1: Διαχρονική εξέλιξη γεννήσεων

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Η πρόσφατη χρηματοπιστωτική κρίση και τα προγράμματα προσαρμογής, με το πλήθος των δεσμεύσεων, είχαν ως επακόλουθο τη συρρίκνωση του εισοδήματος των πολιτών. Αναμφίβολα, η κρίση οδήγησε πολλές οικογένειες στη μερική ή και ολική αναβολή του εγχειρήματος για απόκτηση νέου μέλους, αφού αδυνατούσαν να ανταπεξέλθουν οικονομικά. Επιπροσθέτως, η κρίση οδήγησε πολλούς πολίτες - ειδικότερα νέους και καταρτισμένους - να αναζητήσουν ένα καλύτερο μέλλον και εργασία στο εξωτερικό (brain drain). Αποτέλεσμα αυτού ήταν η ελληνική οικονομία να στερηθεί μέρος του πιο παραγωγικού τμήματος του εργατικού δυναμικού και να προκληθεί περαιτέρω επιδείνωση των δημογραφικών δεικτών της χώρας. Η Πολιτεία οφείλει να σταθεί αρωγός σε αυτή την προσπάθεια και να στηρίξει μέσω κατάλληλων κινήτρων και παροχών τη γεννητικότητα.

Παρά τις συνεχείς μειώσεις των φορολογικών και ασφαλιστικών συντελεστών τα τελευταία χρόνια, η Ελλάδα συνεχίζεται να χαρακτηρίζεται ως μια χώρα μη φιλική για επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα. Αυτό επιβεβαιώνεται και από την πρόσφατη μελέτη¹ του διεθνούς ιδρύματος Tax Foundation, όπου κατατάσσει την Ελλάδα 29^η ανάμεσα σε 38 χώρες του ΟΟΣΑ, στο Δείκτη Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας, με βελτίωση τεσσάρων θέσεων στη συνολική κατάταξη σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Στον Πίνακα 1, φαίνεται η κατάταξη της Ελλάδας σε σύνολο 38 χωρών του ΟΟΣΑ.

---

¹ Δείκτης Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας, 2022, Tax Foundation, ΚΕΦΙΜ, https://kefim.org/wp-content/uploads/2020/07/ITCI-2022__GR.pdf

Πίνακας 1: Δείκτης Διεθνούς Φορολογικής Ανταγωνιστικότητας, 2022

Χώρα	Γενική Κατάταξη	Συνολική Βαθμολογία	Κατάταξη Εταιρικών Φόρων	Κατάταξη Φόρων Φυσικών Προσώπων	Κατάταξη Φόρων Κατανάλωσης	Κατάταξη Φόρων Ιδιοκτησίας	Κατάταξη Κανόνων Διασυννοριακής Φορολόγησης
Εσθονία	1	100,0	2	1	14	1	14
Λετονία	2	89,9	1	4	26	5	9
Νέα Ζηλανδία	3	89,7	32	7	1	2	21
Ελβετία	4	82,9	11	9	4	36	2
Τσεχία	5	81,9	6	5	25	6	11
Λουξεμβούργο	6	80,6	26	14	6	14	5
Ουγγαρία	7	77,9	5	6	38	18	3
Λιθουανία	8	76,9	3	11	31	7	24
Τουρκία	9	76,6	20	8	13	23	8
Ισραήλ	10	76,0	17	30	10	10	10
Αυστραλία	11	75,5	29	20	9	4	23
Σουηδία	12	74,2	8	18	22	8	12
Σλοβακία	13	74,1	21	3	29	3	34
Ολλανδία	14	71,3	25	22	16	22	4
Γερμανία	15	70,2	30	26	15	11	6
Καναδάς	16	69,3	27	31	8	25	16
Νορβηγία	17	69,0	15	23	23	16	13
Αυστρία	18	68,6	23	32	17	15	7
Κόστα Ρίκα	19	67,5	36	33	7	12	17
Φινλανδία	20	67,4	9	28	21	20	22
Ιαπωνία	21	67,3	33	16	5	27	26
ΗΠΑ	22	66,8	22	21	3	29	35
Σλοβενία	23	66,1	7	12	32	26	20
Βέλγιο	24	65,1	14	13	24	31	19
Κορέα	25	64,1	34	27	2	33	33
Ηνωμένο Βασίλειο	26	62,9	10	24	34	34	1
Χιλή	27	61,9	13	34	11	13	38
Πολωνία	28	59,3	12	10	35	32	29
Ελλάδα	29	59,2	19	17	30	30	25
Μεξικό	30	58,4	28	29	12	9	37
Ισλανδία	31	57,9	16	19	28	28	31
Κολομβία	32	57,8	38	2	18	24	36
Δανία	33	57,3	18	36	20	19	30
Ισπανία	34	56,9	31	25	19	37	18
Ιρλανδία	35	55,6	4	37	36	17	32
Πορτογαλία	36	51,4	37	35	27	21	28
Ιταλία	37	49,1	24	15	37	38	27
Γαλλία	38	45,3	35	38	33	35	15

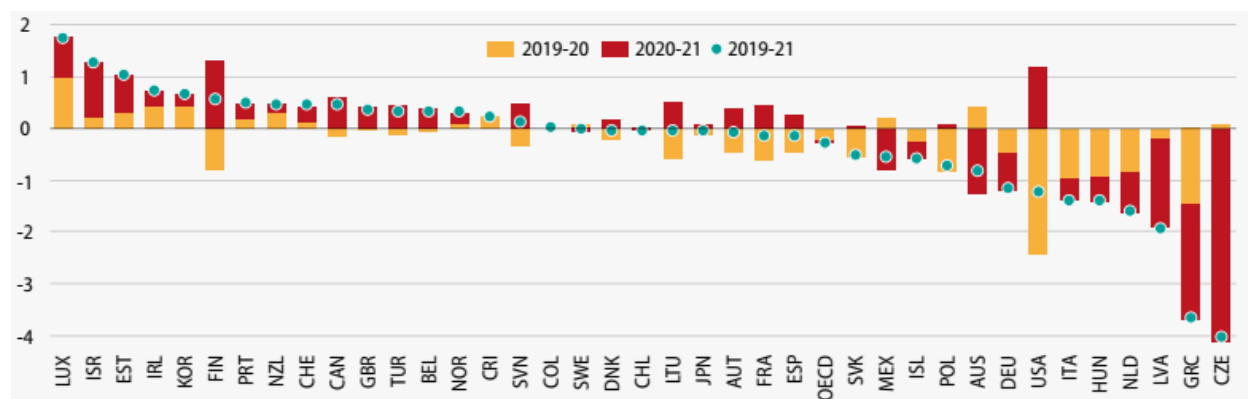
Πηγή: Tax Foundation, ΚΕΦΙΜ

Πρόσφατη έκθεση² του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), μελετά τις φορολογικές επιβαρύνσεις στην εργασία (ασφαλιστικές εισφορές και φορολογία), για διάφορους τύπους νοικοκυριών. Η Ελλάδα καταγράφει τη δεύτερη μεγαλύτερη μείωση στη φορολογική επιβάρυνση των μισθωτών, μετά την Τσεχική

² OECD (2022), Taxing wages, 2022

Δημοκρατία, ανάμεσα στις χώρες του ΟΟΣΑ, την περίοδο 2019-2021. Μείωση που ανέρχεται στο 3,7%, έναντι μέσου όρου μείωσης 0,3% διεθνώς (Γράφημα 1).

Γράφημα 1: Ποσοστιαία μεταβολή της φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών, 2019-2021, ΟΟΣΑ

Πηγή: ΟΟΣΑ

Όμως, ειδικότερα η φορολογική πολιτική προς τις οικογένειες με παιδιά, θα πρέπει να είναι ιδιαίτερος ευνοϊκή και αναμφίβολα να διατηρηθεί η κουλτούρα των τελευταίων ετών, για φορολογικές ελαφρύνσεις στις οικογένειες με παιδιά. Η Ελλάδα συνεχίζει να καταγράφει υψηλές επιδόσεις (9^η σε σύνολο 38 χωρών του ΟΟΣΑ) στη φορολογική επιβάρυνση (33,2%) για το 2021 μιας οικογένειας με έναν μισθωτό και δύο παιδιά. Μάλιστα η φορολογική επιβάρυνση δεν απέχει πολύ από έναν εργαζόμενο χωρίς παιδιά (36,7%).

Η μη φιλική προς την οικογένεια φορολογική πολιτική έχει ως αποτέλεσμα τον αυξημένο κίνδυνο φτώχειας για τις τρίτεκνες και πολύτεκνες οικογένειες, όπως αποτυπώνεται και σε Δελτίο Τύπου της ΕΛΣΤΑΤ³. Σύμφωνα με τα στοιχεία, ο κίνδυνος φτώχειας, μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις (κοινωνικών επιδομάτων και συντάξεων), για παιδιά ηλικίας 0-17 ετών (παιδική φτώχεια) ανέρχεται σε 23,7%, σημειώνοντας αύξηση κατά 2,8 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2020. Αυτό δείχνει ότι οι οικογένειες πολυτέκνων

³ ΕΛΣΤΑΤ, 2022, Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών: Έτος 2021, <https://www.statistics.gr/documents/20181/44d3d102-5456-c06a-ce90-47a761783326>

έχουν αναλογικά περισσότερες πιθανότητες, τα παιδιά τους να βρίσκονται σε κίνδυνο φτώχειας.

Επιπρόσθετα, η ΕΛΣΤΑΤ υπολογίζει το κίνδυνο φτώχειας αναλόγως του μεγέθους της οικογένειας ως εξής:

- Τρεις ή περισσότεροι ενήλικες με εξαρτώμενα παιδιά:	31,50%
- Μονογονεϊκό νοικοκυριό με, τουλάχιστον, ένα εξαρτώμενο παιδί:	30,10%
- Δύο ενήλικες με τρία ή περισσότερα εξαρτώμενα παιδιά:	28,50%
- Δύο ενήλικες με δύο εξαρτώμενα παιδιά	18,10%

Αναμφισβήτητα, καταλυτικό ρόλο διαδραματίζει και το επίπεδο εκπαίδευσης, αφού όσο υψηλότερο είναι, τόσο μικρότερο είναι το ποσοστό του κινδύνου φτώχειας.

Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν το συμπέρασμα ότι όσο μεγαλύτερο είναι το πλήθος των μελών της οικογένειας, όσον αφορά στα παιδιά, τόσο αυξημένος είναι ο κίνδυνος φτώχειας. Παρ' όλ' αυτά εξακολουθούμε να βλέπουμε στα νομοθετήματα να λαμβάνεται και ορθά μεν ειδική πρόνοια για μονογονεϊκές οικογένειες αλλά θα πρέπει να δοθεί ειδική μέριμνα και σε πολύτεκνες και τρίτεκνες οικογένειες, που διατρέχουν εξίσου ή και μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας.

Η αποζημίωση για τα οικογενειακά βάρη αποτελεί δίκαιη αναγνώριση του οικονομικού κόστους που αναλαμβάνουν οι οικογένειες με εξαρτώμενα παιδιά ή μέλη με ανάγκες φροντίδας. Αρκετές μελέτες, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων από οικογενειακές οργανώσεις, δείχνουν το σημαντικό μερίδιο κόστους που αντιπροσωπεύει η διατροφή των παιδιών και άλλων εξαρτώμενων μελών, από τον προϋπολογισμό των οικογενειών. Η μελέτη που ανατέθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τίτλο «The costs of raising children and the effectiveness of policies to support parenthood in European countries: a Literature Review» (2008) δείχνει σαφώς, ότι το σχετικό κόστος ανατροφής ενός παιδιού ανέρχεται κατά μέσο όρο στο 20 με 30% του ετήσιου προϋπολογισμού ενός άτεκνου

ζευγαριού⁴ κάτι που προφανώς πρέπει να λαμβάνεται υπόψη από τους υπεύθυνους χάραξης της φορολογικής πολιτικής.

Το ισχύον σύστημα μειώσεων φόρου είναι ευνοϊκό προς τα χαμηλά εισοδήματα (ως 30.000 ευρώ ετήσιο εισόδημα) αλλά αφενός μεν δεν είναι προοδευτικό σε ό,τι αφορά την στήριξη οικογενειών με παιδιά, αφετέρου δεν κλιμακώνεται με ικανοποιητικό ποσό για καθένα από τα παιδιά μιας οικογένειας, δημιουργώντας αρνητική διάκριση σε βάρος των οικογενειών με περισσότερα παιδιά. Η απόφαση του ΣτΕ Ολ. 430/2022 έχει διαχωρίσει σαφώς την προνοιακή (για τους οικονομικά ασθενείς) από την δημογραφική - οικογενειακή πολιτική (για όσους αποκτούν παιδιά) και ορίζει ότι οι δημόσιες πολιτικές οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη την ειδική φροντίδα που οφείλει το Κράτος στις πολύτεκνες οικογένειες, πλην ειδικού, όταν υπάρχει, λόγου. Επομένως, η φορολογική πολιτική πρέπει να προνοεί για την ειδική μέριμνα που οφείλει το Κράτος στις πολύτεκνες οικογένειες, καθώς οι πολύτεκνες οικογένειες συνεισφέρουν αναλογικά περισσότερο στα έσοδα του ΦΠΑ από κάθε άλλη οικογένεια ή πολίτη, λόγω των αυξημένων αναγκαίων καταναλωτικών τους δαπανών.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΕΤΡΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ:

1) Να ορισθεί το όριο φτώχειας ως αφορολόγητο ποσό εισοδήματος για τις οικογένειες με τρία παιδιά και άνω, με τις ανάλογες προσαυξήσεις.

Τα μεγαλύτερα ζητήματα φορολογικής πολιτικής στη χώρα μας είναι η πάταξη της φοροδιαφυγής και η διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Σε πρόσφατη μελέτη το ΟΕΕ⁵, είχε αναφερθεί στην παραοικονομία (27% του ΑΕΠ) και τη φοροδιαφυγή και είχε καταθέσει προτάσεις αντιμετώπισής τους. Επίσης, η διεύρυνση της φορολογικής βάσης, αποτελεί ζητούμενο και θα πρέπει να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα.

---

⁴ http://www.ined.fr/fichier/t_publication/1436/publi_pdf1_158bis.pdf (page 21).

⁵ Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος (2021), Προτάσεις ΟΕΕ για άμεσες παρεμβάσεις τόνωσης της οικονομίας και των επιχειρήσεων, σελ. 10, Απρίλιος

Η αύξηση των δημοσίων εσόδων από τις δύο αυτές παρεμβάσεις θα είναι καταλυτικής σημασίας για την ελάφρυνση των πιο αδύναμων συμπολιτών μας. Το αφορολόγητο ποσό πρέπει να ορισθεί με δίκαιο και αντικειμενικό τρόπο αφενός και αφετέρου είναι λογικό να μην φορολογούνται εισοδήματα που είναι κάτω από το όριο της φτώχειας.

Η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛ.ΣΤΑΤ.) με δελτίο τύπου για το 2021 ανακοίνωσε ότι τα όρια της φτώχειας είναι για τον άγαμο στα 5.251 ευρώ, και στα 11.028 ευρώ για οικογένεια με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά κάτω των 14 ετών. Το όριο δηλαδή προσαυξάνεται για τον έγγαμο χωρίς τέκνα κατά 50% για την σύζυγο, κατά 50% για κάθε προστατευόμενο τέκνο άνω των 14 ετών και κατά 30% για κάθε προστατευόμενο τέκνο ηλικίας μέχρι 14 ετών.

Για αυτό προτείνουμε, σύμφωνα με τα όρια της φτώχειας της ΕΛ.ΣΤΑΤ., να καθορίζονται τα ποσά εισοδήματος που θα είναι αφορολόγητα για τις πολύτεκνες και τις τρίτεκνες οικογένειες, με αρχική εφαρμογή στις πολύτεκνες οικογένειες.

Για παράδειγμα, το όριο της φτώχειας-αφορολόγητο όριο πρέπει να υπολογίζεται στις δύο κάτωθι συγκεκριμένες περιπτώσεις ως εξής:

- 1) του εγγάμου με τρία (3) προστατευόμενα τέκνα κάτω των 14 ετών 12.603 ευρώ,
- 2) του πολυτέκνου με τέσσερα (4) προστατευόμενα τέκνα κάτω των 14 ετών 14.178 ευρώ.

Ειδικά και μόνο για τις πολύτεκνες οικογένειες, λόγω ειδικής φροντίδας που οφείλει το Κράτος σε αυτές, θα πρέπει να φορολογούνται με εφαρμογή της κλίμακας από το αρχικό κλιμάκιο στο υπερβάλλον του αφορολόγητου ποσού εισοδήματος.

Η μη υιοθέτηση των ορίων φτώχειας της ΕΛ.ΣΤΑΤ. ως αφορολόγητων ποσών αποτελεί άνιση και δυσμενή μεταχείριση προς τις οικογένειες με παιδιά, και ιδίως τις πολύτεκνες οικογένειες, και επομένως καταλυτικό παράγοντα αύξησης της παιδικής φτώχειας.

2) Να ορισθεί ο φόρος ακίνητης περιουσίας (ΕΝΦΙΑ) σε συνάρτηση με τις πραγματικές ανάγκες στέγασης μιας οικογένειας με παιδιά.

Η φορολογική πολιτική στον τομέα της ακίνητης περιουσίας συντελεί στην αύξηση του κινδύνου φτώχειας των οικογενειών με παιδιά, καθώς δεν λαμβάνει υπόψη το μέγεθος της οικογένειας και τα λοιπά εξαρτώμενα μέλη που συστεγάζονται με τους γονείς. Είναι προφανής η ανάγκη αναπροσαρμογής της φορολογικής νομοθεσίας για την ακίνητη περιουσία, στη βάση του υπολογισμού της απαραίτητης επιφάνειας που είναι αναγκαία για την αξιοπρεπή διαβίωση των ατόμων, ανεξαρτήτως ηλικίας. Οι οικογενειακές οργανώσεις στην Ευρώπη υπολογίζουν με βάση διεθνείς μελέτες σε τουλάχιστον 25 τ.μ. την απαραίτητη επιφάνεια για την αξιοπρεπή διαβίωση κάθε ατόμου.

Η ΕΛ.ΣΤΑΤ. προσδιορίζει την κατανομή του πληθυσμού που διαβιεί σε στενότητα χώρου ως εξής⁶: «Ένα μέλος θεωρείται ότι έχει στενότητα χώρου εάν το νοικοκυριό του δεν έχει στη διάθεσή του:

- ένα δωμάτιο για το νοικοκυριό,
- ένα δωμάτιο για κάθε ζευγάρι,
- ένα δωμάτιο για κάθε άγαμο μέλος ηλικίας 18 ετών και άνω,
- ένα δωμάτιο για δυο άγαμα μέλη του νοικοκυριού του ίδιου φύλου ηλικίας 12 έως 17 ετών,
- ένα δωμάτιο για κάθε άγαμο μέλος διαφορετικού φύλου ηλικίας 12 έως 17 ετών,
- ένα δωμάτιο για κάθε δύο μέλη ηλικίας κάτω των 12 ετών.»

Όλα τα ανωτέρω πρέπει να ληφθούν υπόψη προκειμένου ο υπολογισμός του ΕΝΦΙΑ να εξαιρεί τα ελάχιστα τ.μ. που είναι αναγκαία για την αξιοπρεπή διαβίωση των οικογενειών με παιδιά. Στην κατεύθυνση της κοινωνικής και φορολογικής δικαιοσύνης και της αξιοπρεπούς διαβίωσης προτείνουμε,

- για τις τρίτεκνες οικογένειες (δύο γονείς και τρία εξαρτώμενα παιδιά), τα πρώτα 100 τ.μ. να λαμβάνουν μείωση 50% στον ΕΝΦΙΑ.

---

⁶ ΥΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΤΕΡΗΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ. ΕΛ.ΣΤΑΤ. Δελτίο Τύπου 27 Ιουλίου 2022. Διαθέσιμο εδώ: <https://www.statistics.gr/documents/20181/3aa9c91f-cf52-375b-dc0b-6310e09ce5c1>

- για τις πολύτεκνες οικογένειες τα πρώτα 100 τ.μ. να λαμβάνουν μείωση 75% στον ΕΝΦΙΑ.

Η έλλειψη της οικογενειακής διάστασης στην φορολογική πολιτική της ακίνητης περιουσίας δημιουργεί προϋποθέσεις αύξησης του κινδύνου φτώχειας της οικογένειας και της παιδικής φτώχειας ως επακόλουθο. Η φορολογική νομοθεσία στην ακίνητη περιουσία είναι καταλυτικός παράγοντας στον τομέα της στεγαστικής ένδειας και κατ' επέκταση στην παιδική φτώχεια συνολικά.

3) Άρση κριτηρίων πολυτελούς διαβίωσης για τις πολύτεκνες οικογένειες σε όλα τα κοινωνικά επιδόματα (θέρμανσης, στεγαστικού, ενοικίου κ.α.).

Όπως προκύπτει εκ των ως άνω εκτεθέντων ορισμένες από τις πολύτεκνες οικογένειες διαθέτουν «μεγάλο» σπίτι ή «μεγάλου» κυβισμού αυτοκίνητο για τις αντικειμενικές ανάγκες τους και όχι εξ αιτίας πολυτελούς διαβίωσης. Για το λόγο αυτό θεωρούμε ότι θα ήταν ορθή η άρση των κριτηρίων πολυτελούς διαβίωσης για τις πολύτεκνες οικογένειες.

4) Στεγαστική πολιτική

Το Κράτος οφείλει να ασκήσει ισχυρή πολιτική κοινωνικής στέγασης για να δώσει ώθηση στις οικογένειες με παιδιά και να αποτελέσει η πολιτική αυτή δημογραφικό κίνητρο επιπροσθέτως.

Οι προτάσεις μας:

- Με την απόκτηση του 4ου παιδιού, μείωση του κεφαλαίου του στεγαστικού δανείου κατά 20% για υπάρχοντα δάνεια και επιδότηση των δόσεων για δύο έτη για τα νέα στεγαστικά δάνεια, που υπογράφονται μετά την απόκτηση του 4ου παιδιού.
- Με την απόκτηση του 5ου παιδιού, μείωση του κεφαλαίου του στεγαστικού δανείου κατά 30% για υπάρχοντα δάνεια και επιδότηση των δόσεων για τρία έτη για τα νέα στεγαστικά δάνεια, που υπογράφονται μετά την απόκτηση του 5ου παιδιού.

- Άτοκα στεγαστικά δάνεια για τρίτεκνους – πολύτεκνους, (δέσμευση κυβέρνησης). Ας σημειωθεί άλλωστε ότι ισχύει ακόμη (δεν έχει καταργηθεί) αλλά, δυστυχώς, δεν εφαρμόστηκε ποτέ η διάταξη του άρθρου 52 του Ν. 2082/1992 περί άμεσης στεγαστικής συνδρομής των πολυτέκνων που αποκτούν το έβδομο (7ο) παιδί.
- Με το Νόμο 5006/2022 «Σπίτι μου - στεγαστική πολιτική για τους νέους, αξιοποίηση της δημόσιας περιουσίας για κοινωνική κατοικία, στεγαστική αποκατάσταση πυρόπληκτων στην περιοχή «Μάτι» και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α 239/22.12.2022) έγινε μια προσπάθεια διαμόρφωσης πολιτικής στον τομέα της κοινωνικής στέγασης, σε σωστή κατεύθυνση σε γενικές γραμμές. Προκειμένου να αποτελέσει αυτός ο νόμος μοχλό και εργαλείο δημογραφικής και οικογενειακής πολιτικής, είναι αναγκαίες οι κάτωθι βελτιώσεις/προσθήκες :
  - Για το σύνολο των οικογενειών με παιδιά, το είδος του ακινήτου που μπορεί να αγοραστεί με το χαμηλότοκο δάνειο, να μην είναι υποχρεωτικά επί οικοδομής και μόνο, αλλά να αφηθεί ελεύθερο, ώστε να καλύπτει οποιαδήποτε κατηγορία ακινήτου που μπορεί να καλύψει στεγαστικές ανάγκες.
  - Πρέπει να αφαιρεθούν τα ηλικιακά και εισοδηματικά κριτήρια για τους πολύτεκνους, σύμφωνα με πάγια νομολογία του ΣτΕ, τόσο για τα στεγαστικά δάνεια όσο και για την διάθεση ακινήτων του δημοσίου έναντι ελεγχόμενου μισθώματος, ενώ για την διάθεση ακινήτων του δημοσίου οι πολύτεκνοι θα πρέπει να χαρακτηριστούν ως ευάλωτη κοινωνική ομάδα.
  - Οι πολύτεκνοι που έχουν ήδη στεγαστικά δάνεια, θα πρέπει να ενταχθούν στις διατάξεις του τρέχοντος νομοσχεδίου.

5) Κοινωνικό μέρισμα – να λαμβάνεται πρόνοια για τις πολύτεκνες οικογένειες

Από το εκάστοτε κοινωνικό μέρισμα που προκύπτει ως θετικό πλεόνασμα από την ετήσια εκτέλεση του κρατικού προϋπολογισμού, θα πρέπει να ενισχύονται καθολικά και οι

γονείς που έχουν την πολυτεκνική ιδιότητα, χωρίς εισοδηματικά ή άλλα κριτήρια, αναλογικά ως προς το πλήθος των παιδιών τους .

6) Εξαιρέση από το τεκμαρτό εισόδημα των προστατευόμενων τέκνων κάθε οικογένειας.

Η περιστασιακή αμοιβή των προστατευόμενων τέκνων μιας οικογένειας με ταυτόχρονη υπαγωγή τους στο τεκμαρτό εισόδημα δημιουργεί πλασματικό εισόδημα τόσο για τα τέκνα όσο και για την οικογένεια, με αποτέλεσμα την υπέρμετρη φορολογική τους επιβάρυνση, με συνέπεια τη δημιουργία κινήτρων για φοροδιαφυγή. Το εισόδημα των προστατευόμενων τέκνων (18^ο έτος ή 25^ο εφόσον σπουδάζουν) θα πρέπει να εξαιρείται από την προσμέτρηση στο τεκμαρτό εισόδημα για τα τέκνα ατομικά και την οικογένεια συνολικά.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η φορολογική πολιτική οφείλει να λαμβάνει σοβαρά υπόψη το δημογραφικό πρόβλημα που έχει προκύψει στη χώρα μας, κυρίως εξαιτίας της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης. Τα ανωτέρω προτεινόμενα μέτρα θα δημιουργήσουν ένα ελάχιστο αίσθημα κοινωνικής δικαιοσύνης, επιβραβεύοντας τις πολύτεκνες οικογένειες⁷ και παρέχοντας πολύτιμα κίνητρα στις οικογένειες που θέλουν να μεγαλώσουν την οικογένειά τους. Μόνο μέσω εξατομικευμένων παροχών προς τους πολύτεκνους και τους τρίτεκνους ως εν δυνάμει πολύτεκνους, θα μπορέσουμε να αντιστρέψουμε το αρνητικό κλίμα στις γεννήσεις και να αναπτυχθούμε. Οι προτάσεις μας δεν εκτροχιάζουν τα δημόσια οικονομικά, απλά προσφέρουν μια περαιτέρω στήριξη και επιβράβευση στις πολύτεκνες οικογένειες, διότι το έμμεσο και άμεσο όφελος για την οικονομία θα είναι πολλαπλάσιο.

---

⁷ Όπως ορίζονται στον Ν. 3454/2006 και αποδεικνύουν την πολυτεκνική τους ιδιότητα με το πιστοποιητικό πολυτεκνικής ιδιότητας της ΑΣΠΕ σύμφωνα με την παρ. 9 του άρθρου 67 του Ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270 Α΄ 24-12-2014) και όχι βάσει του κατά δήλωση αριθμού παιδιών που συμπληρώνει ο πολίτης στη φορολογική του δήλωση.